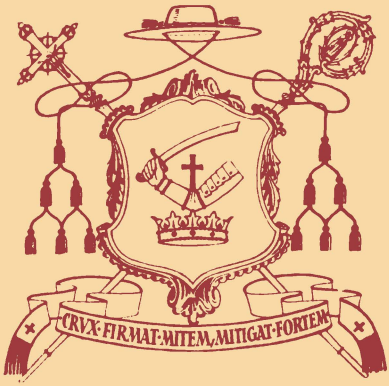

A PÜSPÖKSZENTELÉS SZERTARTÁSA

Crux firmat mitem,
mitigat fortem!

Püspökké szenteltetésem emlékére

Gyula, 1941. évi február hó 24.
Szent Mátyás apostol ünnepén.

báró Apor Vilmos
győri megyéspüspök

Nihil obstat. *Dr. Nicolaus Töttösy*, censor dioecesanus. Nr. 1142/1941. Imprimatur. Strigonii, die 15. Februarii 1941. *Dr. Joannes Drahos*, vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: ifj. Kohl F.

A SZENTELÉS BEVEZETÉSE.

A templomban, melyben a szentelés történik, két oltárt készítenek, egy nagyobbat a fölszentelő és egy kisebbet a fölszentelendő püspök számára.

A fölszentelő, a fölszentelendő, a segédkező püspökök és a többiek, akiknek a fölszentelésen jelen kell lenniök, a templomba jönnek és a fölszentelő miután az oltár előtt imádkozott, elfoglalja székét és a szokott módon felöltözik.

A fölszentelendő a segédkező püspökökkel a maga oltárához megy és fölveszi a megfelelő ruhákat, a vállkendőt, az albát, az övet, a stólát, úgy amint a papok szokták és a pluvialét. A segédkező püspökök is felöltik ruháikat.

Mikor valamennyien felöltöztek, a fölszentelő az oltárhoz megy és az oltár közepén háttal az oltárnak helyet foglal. A fölszentelendő pedig fején biretummal a két segédkező püspök között, akik mitrát viselnek, eléje járul és mikor hozzá ér, fejét lefödve, előtte mélyen meghajol ; a segédkező püspökök is fejükön a mitrával meghajolva köszöntik a fölszentelőt.

Ekkor helyet foglalnak székeiken a fölszentelő előtt, mégpedig a fölszentelendő némi távolságban vele szemben, az idősebb segédkező püspök a fölszentelendő jobbján, a fiatalabb az ő balján, arccal egymás felé fordulva. Mikor így elhelyezkedtek, egy kis idő mulva a fölszentelendő biretum, a segédkező püspökök mitra nélkül fölkel-

nek és az idősebb segédkező püspök a fölszentelőhöz a következő szavakat intézi:

Reverendissime pater, póstulat sancta mater Ecclésia Cathólica, ut hunc praesséntem Presbyterum ad onus Episcopátus sublevétis.	Főtisztelendő atya, az anyaszentegyház kívánja, hogy ezt a jelenlevő áldozópapot a felelősségterhes püspöki méltóságra emeld.

A fölszentelő kérdezi:

Habétis mandátum Apostólicum?	Van-e apostoli rendeletetek?

Az idősebb segédkező püspök feleli:

Habémus.	Igen.

A fölszentelő mondja:

Legátur.	Olvassátok föl.

Ekkor a fölszentelő püspök jegyzője átveszi a segédkező püspök kezéből a bullát és elejétől végig fölolvassa. Eközben valamennyien fedett fővel ülnek.

A bulla végén a fölszentelő püspök mondja:

Deo grátias.	Istennek hála.

Erre a fölszentelendő fölkel székéről, a fölszentelő előtt letérdel és ha még nem tette le, leteszi az esküt.

A fölszentelő a nyitott evangéliumot mindkét kezével ölében tartva, alsó végével a fölszentelendő felé, kiveszi tőle az esküt, aki előtte térdelve mondja:

Sic me Deus adjuvet, et haec sancta Dei Evangélia.	Isten engem úgy segéljen és az ő szent Evangéliuma.

És mikor az evangélium szövegét mindkét kezével megérinti, a fölszentelő feleli:

Deo grátias. | Istennek hála.

Azután a fölszentelendő és a segédkezők helyükön ülnek, a fölszentelő pedig hallható hangon olvassa a következő kérdéseket, amelyeket a segédkezők mitrával fejükön halk hangon vele együtt mondanak:

Examen.

Antíqua sanctórum Patrum institútio docet, et praecípit, ut is qui ad Episcopatus órdinem elígitur, ánrea diligentíssíme examinétur cum omni caritáte, de fide sanctae Trinitátis: et interrogétur de divérsis causis, et móribus, quae huic regímini cóngruunt, ac necessária sunt retinéri secúndum Apóstoli dictum: Manus némini cito imposúeris. Et ut étiam is, qui ordinándus est, erudiátur, quáliter sub hoc regímine constítútum opórteat conversári in Eccl*é*sia Dei; et ut ir-

A vizsgálat.

A szentatyák ősi tanítása és meghagyása, hogy az, aki a püspökség rendjébe választatik, előzőleg teljes szeretettel szorgosan vizsgáltassék meg a Szentháromság hite felől: és kérdeztessék ki mindama ügyek és eljárások felől, amelyek ezzel a hivatallal járnak, amelyeket az apostol intelme szerint meg kell tartani: Senkire se tedd föl hirtelen kezeidet. Azért is, hogy a fölszentelendő okulva lássa, hogyan kell élni Isten egyházában annak, aki ezzel a hatalommal van

reprehensíbiles sint, qui ei manus ordinatiónis impónunt. Eádem ítaque auctoritáte et praecépto, interrogámus te, dilectíssime frater, caritáte sincéra, si omnem prudéntiam tuam, quantum tua capax est natúra, divínae Scriptúrae sénsibus accommodáre volúeris.

fölruházva; meg azért is, hogy ne érhesse gáncs azokat, akik felszenteléskor kezeiket rá fölteszik. Mi tehát erre támaszkodva és szem előtt tartva, igaz szeretettel kérdezünk téged, kedves testvérünk, akarod-e a magad egész okosságát, amennyire csak természeted erre képesít, a Szentírás értelmének alárendelni.

A választott minden egyes kérdés után fejét lefödve és kissé fölemelkedve feleli:

Ita ex toto corde volo in ómnibus consentíre, et obedíre.

I. Vis ea, quae ex divínis Scriptúris intélligis, plebem, cui ordinándus es, et verbis docére, et exémplis? R. Volo.

I. Vis traditiónes orthodoxórum Patrum, ac Decretáles

Igen, azzal egész szívemből mindenben egyetérteni és engedelmeskedni akarok.

K. Akarod-e a népet, amelynek számára fel lész szentelve, arra, amit a Szentírásból tanultál, szavaddal és példáddal tanítani? *F.* Akarom.

K. Akarod-e a Szentatyák hagyományait és az apos-

sanctae et Apostólicae Sedis constitutiónes veneránter suscípere, docére, ac serváre? ℟. Volo.

I. Vis beáto Apóstolo, cui a Deo data est potéstas ligándi, ac solvéndi; ejúsque Vicáro Dómino nostro, Dómino Pius Papae XII. suisque Succéssóribus, Románis Pontificibus, fidem, subjectiónem, et obediéntiam, secúndum canónicam auctoritátem, per ómnia exhibére?

℟. Volo.

I. Vis mores tuos ab omni malo temperáre, et quantum póteris, Dómino adjuvánte, ad omne bonum commutáre?

℟. Volo.

I. Vis castitátem, et sobrietátem cum Dei auxilio custodíre et docére?

℟. Volo.

I. Vis semper in toli szentszék törvényeit tisztelettel fogadni, tanítani és megtartani? *F.* Akarom.

K. Akarsz-e szent Péter apostolnak, akinek az Isten hatalmat adott kötözni és oldozni és az ő helytartójának, a mi Urunknak XII. Piusz pápának és az ő utódainak, a római püspököknek mindenben hűséget, hódolatot és engedelmességet tanusítani a kánonok rendelkezése szerint?

F. Akarok.

K. Akarod-e szívedet minden rossztól elfordítani és amennyire Isten segítségével képes lész, minden jóra fordítani? *F.* Akarom.

K. Akarod-e a tisztaságot, a józnságot Isten segítségével megőrizni és tanítani? *F.* Akarom.

K. Akarod-e amény-

divínis esse negótiis mancipátus, et a terénis negótiis, vel lucris túrpibus aliénus, quantum te humána fragílitas consénserit posse? Ry. Volo.

I. Vis humilitátem, et patiéntiam in teípso custodíre et álios simíliter docére?

Ry. Volo.

I. Vis paupéribus, et peregrínis, omnibúsque indigéntibus esse propter nomen Dómini affábilis, et miséricors? Ry. Volo.

nyire csak emberi gyengeségedtől telik magadat egészen az istenes dolgoknak szentelni, földi foglalkozásoktól, nem illő nyerészkedéstől elfordulni? *F.* Akarom.

K. Akarod-e az alázatosságot és a türelmességet megőrizni és másokat is erre tanítani? *F.* Akarom.

K. Akarsz-e a szegényekhez, vándorokhoz és minden szükségben szenvedőhöz az Úr nevéért barátságos és irgalmas lenni? *F.* Akarok.

Ekkor a fölszentelő ezt mondja neki:

Haec ómnia, et cétera bona tríbuat tibi Dóminus, et custódiat te, atque corróboret in omni bonitáte.

Mindezt és minden más jót adjon meg neked az Úr, tartson meg és erősítsen minden jóságban.

Mindnyájan felelik:

Amen.

I. Credis, secúndum intelligéntiam et

Amen.

K. Hiszed-e felfogó képességed mértéke

capacitátem sensus tui, sanctam Trinitátem, Patrem, et Fílium, et Spíritum sanctum, unum Deum omnipoténtem, totámque in sancta Trinitáte Deitátem, coessentiálem, consubstantiálem, coaetérnam, et coomnipoténtem, uníus voluntátis, potestátis, et majestátis, creatórem ómnium creatúrárum, a quo ómnia, per quem ómnia, et in quo ómnia, quae sunt in coelo, et in terraú visibília, et invisibília, corporália, et spirituália? R. Asséntio, et ita credo.

I. Credis singulam quamque in sancta Trinitáte persónam unum Deum, verum plenum, et perféctum? R. Credo.

I. Credis ipsum Fílium Dei, Verbum Dei aeternáliter natum de Patre, conszerint a Szentháromságot, Atyát, Fiút és Szentlelket, egy mindenható Istent, a Szentháromságban az egész istenséget, amelynek egy a lényege, egy az állaga, egy az örökkévalósága, egy a mindenhatósága, egy az akarata, hatalma, fölsége, minden teremtmények teremtőjét, akitől, aki által és akiben van minden, ami az égben és a földön van, látható és láthatatlan, test és szellem? *F.* Elfogadom, ezt hiszem.

K. Hiszed-e, hogy a Szentháromságban minden egyes személy az egy, igaz, teljes, tökéletes Isten? *F.* Hiszem.

K. Hiszesz-e az Isten Fiában, aki Istennek az Atyától öröktől fogva szüle-

substantiálem, coomnipoténtem, et coaequálem per ómnia Patri in divinitáte, temporáliter nátum de Spíritu sancto ex María semper Vírgine, cum ánima rationáli, duas habéntem nativitátes, unam ex Patre aetérnam, álteram ex Matre temporálem, Deum verum, et hóminem verum, próprium in utráque natúra, atque perféctum, non adoptívum, nec phantasmáticum, sed únicum, et unum Fílium Dei in duábus, et ex duábus natúris, sed in únius persónae singularitáte, impassíbilem, et immortálem dívinitáte, sed in humanitáte pro nobis, et pro salúte nostra passum vera carnis passióne, et sepúltum ac tértia die resurgéntem a tett igéje, vele egy lényegű, egy mindenhatóságú, az Atyával isteni mivoltában teljesen egyenlő, az időben a Szentlélektől, Máriából, aki mindig szűz maradt, emberi lélekkel született ; akinek két születése van, egyik Atyától örök, a másik anyától, az időben ; igaz Isten és igaz ember, mindkét természetében igazi és tökéletes, Istennek nem fogadott vagy annak képzelt, hanem egyetlen és egy fia, két természetben és két természetből, de egy osztatlan személyben, aki istensége szerint nem szenvedhet és nem halhat meg, emberisége szerint értünk és a mi üdvösségünkért testében igazi kínt szenvedett, eltemettetett és harmadnapon a testnek

mórtuis vera carnis resurrectióne ; die quadragésimo, post resurrectiónem cum carne, qua resurréxit, et ánima ascendísse ad coelum, et sedére ad déxteram Patris ; inde ventúrum judicáre vivos, et mórtuos ; et redditúrum unicuíque secúndum ópera sua, sive bona fúerint, sive mala? ℟. Asséntio, et ita per ómnia credo.

I. Credis étiam Spíritum sanctum, plenum, et perféctum, verumque Deum, a Patre, et Fílio procedéntem, coaequálem, et coessentiálem, coomnipoténtem, et coaetérnum per ómnia Patri, et Fílio? ℟. Credo.

I. Credis hanc sanctam Trinitátem, non tres Deos, sed unum Deum omnipoténtem, aetérnum, in-

igazi föltámadásával föltámadott ; föltámadása után negyvenedik napon azzal a testtel, amellyel föltámadt, és lelkével fölment a mennybe és az Atya jobbján ül; onnan eljön, hogy ítéljen eleveneket és holtakat és mindenkinek megfizessen cselekedetei szerint, akár jók, akár rosszak voltak? *F.* Ez meggyőződésem, mindezt így hiszem.

K. Hiszesz-e a Szentlélekben, teljes, tökéletes, igaz Istenben, aki az Atyától és Fiútól származik, az Atyával és a Fiúval mindenben egyenlő, egy lényegű, egy mindenhatóságú és együtt öröktől való? *F.* Hiszek.

K. Hiszed-e, hogy ez a Szentháromság nem három Isten, hanem egy mindenható, örök, láthatatlan,vál-

visíbilem, et incommutábilem? ℟. Credo.

I. Credis sanctam, cathólicam, et apostólicam, unam esse veram Ecclésiam, in qua unum datur verum baptísma, et vera ómnium remíssio peccatórum? ℟. Credo.

I. Anathematízas étiam omnem haeresim, extolléntem se advérsus hanc sanctam Ecclésiam cathólicam? ℟. Anathematízo.

I. Credis étiam veram ressurrectiónem ejúsdem carnis, quam nunc gestas, et vítam aetérnam?

℟. Credo.

I. Credis etiam novi, et véteris Testaménti, legis, et Prophetárum, et Apostolórum, unum esse auctórem Deum, ac Dóminum omnipoténtem? ℟. Credo.

tozhatatlan Isten? *F.* Hiszem.

K. Hiszed-e, hogy a szent, egyetemes apostoli az egyedül igazi Egyház, amelyben egy igazi keresztség van és minden bűn igazi bocsánata? *F.* Hiszem.

K. Kárhoztatsz-e minden tévtanítást, amely a katholikus szent Egyház ellen felkel? *F.* Kárhoztatok.

K. Hiszed-e igazi föltámadását annak a testnek, amelyet most hordozasz és az örök életet? *F.* Hiszem.

K. Hiszed-e, hogy az ó- és újszövetségnek, a törvény, a próféták és az apostolok könyveinek egy a szerzője, az Isten, a mi mindenható Urunk? *F.* Hiszem.

Ezután a fölszentelő mondja:

Haec tibi fides augeátur a Dómino, ad veram, et aetérnam beatitúdinem, dilectíssime frater in Christo.

Nevelje benned az Úr ezt a hitet, Krisztusban kedves testvérem, a te igazi és örök boldogságodra.

Mindnyájan felelik: Amen.

A kérdések után a segédkező püspökök a fölszentelendőt a fölszentelőhöz vezetik, aki előtt letérdel és megcsókolja kezét.

A MISE AZ EVANGÉLIUMIG.

Ekkor a fölszentelő mitráját letéve a saját asszisztenciájával az oltár felé fordul és megkezdi a lépcsőimát. A fölszentelendő az ő balján, a többi püspökök pedig saját székeik előtt állnak és valamennyien a lépcsőimát imádkozzák és káplánjaik felelnek. A lépcsőima végével a fölszentelő fölmegy az oltárhoz és a szokott módon folytatja a misét egészen a Tractus vagy Graduale (az Epistola és Evangélium közötti rész) utolsó versszoráig.

A segédkező püspökök pedig a lépcsőima végével a fölszentelendőt saját oltárához kísérik, aki ott a pluvialet levetve fölveszi a püspöki ruhákat, a mellkeresztet, tunicellát, dalmaticát, stólát és kazulát. Igy felöltözve oltárához lép és ő is mondja a misét egészen a Tractus utolsó versszoráig. Közben mikor Dominus vobiscum-ot mond, nem fordul a nép felé.

Lépcsőima.

Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Amen.

Szentelő Püspök: Bemegyek az Isten oltárához.

Felelet : Az Istenhez, ki megvidámítja ifjúságomat.

P. (42. zsolt.) Itélj meg engem Isten és határozd el ügyemet az istentelen nemzetség ellen. A gonosz és álnok embertől ments meg engem.

F. Mert Te vagy, ó Isten, az én erősségem. Miért vetettél meg engem? És miért járok szomorkodva, midőn engem az ellenség sanyargat?

P. Bocsásd ki világosságodat és igazságodat ; azok elvezetnek engem és elvisznek a Te szent hegyedre és hajlékodba.

F. És bemegyek az Isten oltárához, az Istenhez, ki megvidámítja ifjúságomat.

P. Hálát adok Neked a citerán, Isten, én Istenem ! Miért vagy szomorú, én lelkem és miért háborítasz engem?

F. Bízzál az Istenben, mert még hálát fogok adni Neki : Ő orcám üdvözítője és az én Istenem.

P. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek.

F. Miképen kezdetben vala, most és mindörökké. Amen.

P. Bemegyek az Isten oltárához.

F. Az Istenhez, ki megvidámítja ifjúságomat.

P. Segedelmünk az Úr nevében vagyon.

F. Ki az eget és földet teremtette.

P. Gyónom stb.

F. Irgalmazzon neked a mindenható

Isten, és megbocsátván vétkeidet, vezéreljen az örök életre.

P. Amen.

F. Gyónom a mindenható Istennek, a boldogságos, mindenkoron szeplőtelen Szűz Máriának, Szent Mihály főangyalnak, Keresztelő Szent Jánosnak, Szent Péter és Pál apostoloknak, minden szentnek és neked, Atyám, hogy fölötte vétkeztem gondolattal, szóval és cselekedettel. Én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Azért kérem a boldogságos, mindenkoron szeplőtelen Szűz Máriát, Szent Mihály főangyalt, Keresztelő Szent Jánost, Szent Péter és Pál apostolokat, minden szentet és téged, Atyám, hogy imádkozzatok érettem a mi Urunknál, Istenünknél.

P. Irgalmazzon nektek a mindenható Isten és megbocsátván vétkeiteket, vezéreljen titeket az örök életre.

F. Amen.

P. Vétkeink elengedését, föloldozását és bocsánatát adja meg nekünk a mindenható és irgalmas Úr!

F. Amen.

P. Isten, Te hozzánk fordulsz és fölélesztesz minket.

F. És néped örvendeni fog Benned.

P. Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat.

F. És a Te üdvösségedet add meg nekünk.

P. Uram, hallgasd meg könyörgésemet.

F. És kiáltásom jusson Eléd.
P. Az Úr legyen veletek.
F. És a te lelkeddel.

A szentelő püspök fölmegy az oltárlépcsőn és mondja:

Könyörögjünk. Vedd el, kérünk Uram, a mi gonoszságainkat, hogy a szentek szentébe tiszta szívvel mehessünk be, ami Urunk Jézus Krisztus által. Amen. — Szenteidnek, kiknek ereklyéi itt vannak és minden szentnek érdemeire kérünk, Uram, bocsásd meg minden bűnömet. Amen.

Most a lecke oldalán következik a misekezdet:

Introitus. (Psalm. 138, 17.) Mihi autem nimis honoráti sunt amici tui, Deus: nimis confortátus est principátus eórum. (Ps. ibid., 1—2.) Domine probásti me, et cognovisti me: tu cognovisti sessiónem meam, et resurrectiónem meam. ℣. Gloria Patri.

Misekezdet. (Zs. 138, 17.) Mily tiszteletreméltók előttem, Isten, a te barátaid: mily hatalmas a számuk. (Zs. u. o. 1—2.) Uram, te megvizsgáltál és ismersz engem: tudod, ha leülök és ha felkelek. ℣. Dicsőség az Atyának és Fiúnak.

Az oltár közepére megy és mondja:

S. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.

P. Uram, irgalmazz nekünk.
F. Uram, irgalmazz nekünk.

S. Kyrie eleison.

M. Christe eleison.

S. Christe eleison.

M. Christe eleison.

S. Kyrie eleison.

M. Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison.

P. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk.

P. Krisztus, kegyelmezz nekünk.

F. Krisztus, kegyelmezz nekünk.

P. Uram, irgalmazz nekünk.

F. Uram, irgalmazz nekünk.

P. Uram, irgalmazz nekünk.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, Rex coelestis, Deus pater omnipotens. Domine, Fili unigenite, Jesu Christe. Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi,

Dicsőség Istennek a magasságban, és békesség a földön a jóakaratú embereknek! Dícsérünk Téged. Áldunk Téged. Imádunk Téged. Dicsőítünk Téged. Hálát adunk Neked a Te nagy dicsőségedért, Úristen, mennyei király, mindenható Atyaisten! Úr Jézus Krisztus, egyszülött Fiú, Úristen, Istennek Báránya, Atyaistennek Fia. Ki elveszed a világ bűneit, fogadd el kö-

suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris,miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus Jesu Christe, cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Orátió. Deus, qui beátum Matthiam Apostolórum tuórum collégio sociasti : tribue, quaesumus ; ut ejus interventióne, tuae circa nos pietátis semper viscera sentiámus. Per Dominum.

Léetio Actuum Apostolórum. (1, 15—26.) In diébus illis : Exsurgens Petrus in médio fratrum, dixit (erat autem turba hominum simul, fere centum viginti) : Viri

nyörgésünket. Ki az Atya jobbján ülsz, irgalmazz nekünk. Mert egyedül Te vagy szent, egyedül Te Úr, egyedül Te legfölségesebb ; Jézus Krisztus a Szentlélekkel egyetemben, az Atya dicsőségében. Amen.

P. Az Úr legyen veletek.

F. És a te lelkeddel.

Könyörgés. Isten, ki Szent Mátyást apostolaid társává tetted, add meg nekünk, kérünk, hogy az ő közbenjárására mindig érezzük a te irántunk való irgalmas szeretetedet. A mi Urunk . . .

Szentlecke az Apostolok cselekedeteiből. (1, 15—26.) Ama napokban : felálla Péter a testvérek között (mintegy százhúsz emberből álló sokaság volt együtt)

fratres, opórtet impléri Scripturam, quam praedixit Spiritus Sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eórum, qui comprehendérunt Jesum : qui connumerátus erat in nobis, et sortitus est sortem ministérii hujus. Et hic quidem possédit agrum de mercéde iniquitátis, et suspénsus crépuit médius : et diffusa sunt ómnia viscera ejus. Et notum factum est ómnibus habitántibus Jerusalem, ita ut appellarétur ager ille, lingua eórum, Haceldama, hoc est, ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmórum : Fiat commorátio eorum deserta, et non sit qui inhábitet in ea : et episcopátum ejus accipiat alter. Opórtet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt

és szóla : Férfiak, testvérek ! Be kell teljesednie az Irásnak, melyet a Szentlélek megjövendölt Dávid szája által Judásról, azoknak vezetőjéről, akik elfogták Jézust. Ő közénk tartozott és részes volt ebben a szolgálatban. Telket szerze azonban a gonoszság bérén, azután felakasztá magát, ketté repedt és minden bele kiomlott. Erről tudomást vett Jeruzsálem minden lakója, úgyhogy azt a telket az ő nyelvükön Hakeldamának, azaz Vérmezőnek hívják. Meg van ugyanis írva a Zsoltárok könyvében : Lakóhelyük váljék pusztasággá és ne legyen, ki benne lakjék ; továbbá : Elöljárói tisztségét kapja meg más. Ennélfogva szükséges, hogy azon férfiak kö-

congregati in omni tempore, quo intrávit et exivit inter nos Dóminus Jesus, incipens a baptismate Joánnis usque in diem, qua assumptus est a nobis, testem resurrectiónis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuérunt duos, Joseph qui vocabátur Bársabas, qui cognominátus est Justus, et Matthiam. Et oránte dixérunt: Tu, Dómine, qui corda nosti ómnium, osténde, quem elégeris ex his duóbus unum, accipere locum ministérii hujus, et apostolátus, de quo praevaricátus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dedérunt sortes eis, et cécidit sort super Matthiam, et annumerátus est cum undecim Apostolis.

M. Deo gratias.

zül, kik együtt voltak velünk minden időben, mikor az Úr Jézus közöttünk járt-kelt, kezdve János keresztségétől addig a napig, melyen felvétetett tőlünk, azok közül valaki az ő feltámadásának tanuságtevője legyen velünk együtt. Kijelölvén tehát kettőt: Józsefet, kit Barzabásnak, és mellék-nevén Jusztusnak hívtak, azután Mátyást. Majd imádkozának, mondván: Urunk, aki mindenkinek a szívét ismered, mutasd meg a kettő közül az egyiket, akit kiválasztottál, hogy átvegye ezen szolgálatnak és apostoli hivatásnak a helyét, melyet Judás hűtlenül elhagyott, hogy eltávozzék a maga helyére. Azután sorsot vetének rájuk, s a sors Mátyásra esék,

Graduale. (Ps. 138, 17—18.) Nimis honoráti sunt amici tui, Deus: nimis confortátus est principátus eórum. ℣. Dinumerábo eos, et super arénam multiplicabuntur.

Tractus. (Ps. 20, 3—4.) Desidérium ánimae ejus tribuisti ei: et voluntáte labiórum ejus non fraudásti eum. ℣. Quániam praevenisti eum in benedictiónibus dulrédinis. ℣. Pasuisti in cápite ejus gorónam de lápide pretións.

ki a tizenegy apostolhoz soroztaték.

Átvonulásra. (Zs. 138, 17—18.) Mily tiszteletreméltók, Isten, a te barátaid; mily hatalmas a számuk. ℣. Megolvasnám őket, de számosabbak a fövénynél.

Böjti ének. (Zs. 20, 3—4.) Teljesítetted szívének kívánságát, nem tagadtad meg tőle ajkának óhajtását. ℣. Sőt eléje siettél boldogító áldással. ℣. Fejére drágakőből koronát helyeztél.

A SZENTELÉS.

A Tractus vagy Graduale utolsó verssoránál (közvetlenül az evangélium előtt) a fölszentelő az oltár közepe előtt álló székéhez megy és ott mitrával a fején leül. A segédkező püspökök a fölszentelendőt a fölszentelőhöz vezetik, aki előtt mélyen meghajolnak és valamennyien előbbi helyeiken leülnek. Ekkor a fölszentelő így szól a fölszentelendőhöz:

Episcopum opórtet judicáre, interpretári, consecráre, ordináre, offérre, baptizáre, et confirmáre.

A püspök kötelességei: bíráskodni, a tanítást magyarázni, szentelni, a papi rendet föladni, áldozatot bemutatni, keresztelni és bérmálni.

Ezután valamennyien fölkelnek és a fölszentelő fején a mitrával a körülállókhoz mondja:

Orémus, frates caríssimi, ut huic Elécto utilitáti Ecclésiae próvidens benígnitas omnipoténtis Dei grátae suae tríbuat largitátem. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Imádkozzunk kedves testvérek, hogy az egyház java fölött őrködő mindenható Isten gondviselő jósága adja ennek a választottnak kegyelme bőségét. Krisztus, a mi Urunk által. *F.* Amen.

Erre a fölszentelő az ő széke, a segédkezők a maguk székei előtt fejükön a mitrával letérdelnek, a fölszentelendő pedig a fölszentelő balján egészen leborul; az összes segédkezők is letérdelnek és a Mindenszentek litániáját éneklik vagy imádkozzák.

A fölszentelő fölkel, baljában a pásztorbotot tartva, a fölszentelendő felé fordulva először mondja:

Ut hunc praeséntem Eléctum benedícere, dignéris. ✠

℟. Terogámus, audi nos.

Hogy ezt a választottat megáldani méltóztassál. ✠

F. Kérünk téged, hallgass meg minket.

Másodszor mondja:

Ut hunc praeséntem Eléctum bene-✠dícere, et sancti ✠ficáre dignéris. ℣. Te rogámus, audi nos.	Hogy ezt a választottat meg-✠áldani és meg-✠szentelni méltóztassál. *F.* Kérünk téged stb.

Harmadszor mondja:

Ut hunc praeséntem Eléctum bene ✠dícere, et sancti ✠ficáre, et conse ✠cráre dignéris. ℟. Te rogámus, audi nos.	Hogy ezt a választottat meg-✠áldani, meg-✠szentelni és föl-✠szentelni méltóztassál. *F.* Kérünk téged stb.

Fölötte mindannyiszor keresztet vet; térdelve ugyanazt mondják és teszik a segédkező püspökök. Azután ismét letérdel a fölszentelő és folytatják a litániát.

Ennek végeztével mindnyájan fölkelnek. A fölszentelő mitrával széke előtt áll; a fölszentelendő előtte térdel. A fölszentelő a segédkező püspökökkel együtt a nyitott evangéliumos könyvet a fölszentelendő nyakszirtjére és vállaira fekteti, úgyhogy a betűk lefelé legyenek fordítva és a könyv alsó felülete a fölszentelendő nyakszirtjét érje. A könyvet a fölszentelendő egyik káplánja, aki mögötte térdel, tartja mindaddig, míg azt nem kell a fölszentelendő kezébe adni.

A fölszentelő és a két segédkező püspök mindkét kezükkel a fölszentelendő fejét érintik és mondják:

Accipe Spíritum sanctum.	Vedd a Szentlelket.

Majd a fölszentelő a mitrát letéve, állva mondja:

Propitiáre, Dómine, supplicatiónibus nostris, et inclináto	Hallgass Uram kegyesen, könyörgésünkre és e szolgádra

super hunc fámulum tuum cornu grátiae sacerdotális, benedictiónis tuae in eum effúnde virtútem. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vivit, et regnat in unitáte Spíritus sancti Deus.

a papság kegyelmének szarját kiöntve áraszd rá áldásod✠ erejét. A mi Urunk Jézus Krisztus, a te Fiad által: aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten.

Kezeit melle előtt kiterjesztve énekli:

℣. Per ómnia secula saeculórum.

℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

℣.. Sursum corda.

℟. Habémus ad Dóminum.

℣.. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutáre, nos tibi semper, et ubíque grátias ágere, Dómino sancte, Pater omnípotens, aetérne Deus, honor

Mindörökön örökké.

F. Amen.

Az Úr veletek.

F. És a te lelkeddel.

Föl a szívekkel.

F. Az Úrhoz emeltük.

Adjunk hálát a mi Urunk Istenünknek.

F. Méltó és igazságos.

Valóban méltó és igazságos, helyes és üdvösséges, hogy mi neked mindig és mindenütt hálát adjunk, szentséges Úr, mindenható Atya, örök

ómnium dignitátum, quae glóriae tuae sacris famulántur ordínibus. Deus, qui Móysen fámulum tuum secréti familiáris affátu, inter cétera coeléstis documénta cultúrae, de hábit quoque induménti sacerdotális instítuens, eléctum Aaron mystico amictu vestíri inter sacra jussísti, ut intelligéntiae sensum de exémplis priórum cáperet secutúra postéritas, ne erudítio doctrínae tuae ulli deésset aetáti. Cum et apud véteres reveréntiam ipsa significatiónum spécies obtinéret, et apud nos certióra essent experiménta rerum, quam aenígmata figurárum. Illíus namque Sacerdótii anterióris hábitus, nostrae mentis ornátus est, et Pontificálem glóriam non jam nobis

Isten, akitől van minden méltóságoknak tisztessége, melyek szent rendekben szolgálják dicsőségedet. Isten, ki szolgádnak, Mózesnek, akit a mennyei tudomány egyéb tanításai között titkaid bizalmas közlése közben még a papi öltözékek felől is kioktattál, meghagytad, hogy a választottadat, Aaront, az áldozat bemutatásánál mélységes jelentőséggel bíró ruházatba öltöztesse, hogy a késő utókor az elődök példájából merítsen okulást és tanításod a mi okulásunkra sohase hiányozzék. A régieknél a dolgok képes jelei is nagy tiszteletben álltak; mi azonban már magukat a dolgokat is tapasztalásból jobban ismerjük, mint titokzatos jelképeiket. Ami a régi

honor comménd at vé-stium, sed splendor animárum. Quia et illa, quae tunc carnálibus blandiebántur obtútibus, ea pótius, quae in ipsis erant, intelligénda poscébant. Et idcírco huic fámulo tuo, quem ad summi Sacerdótii minístérium elegísti, hanc, quaesumus, Dómine, grátiam largiáris, ut quidquid illa velámina in fulgóre auri, in nitóre gemmárum, et in multímodi óperis varietáte signábant, hoc in ejus móribus actibúsque claréscat. Comple in Sacerdóte tuo minístérii tui summam, et ornaméntis totíus glorificatiónis instrúctum, coeléstis unguénti rore sanctífica.

papságnál az öltözék volt, az nálunk a lélek felruházása ; a főpap dicsőségét nálunk már nem a ruha dísze adja, hanem a lélek ragyogása. Hisz azok, amik a test szemeit gyönyörködtették, már akkor is inkább arra utaltak, ami jelentés bennük rejlett. Azért add meg, kérünk Uram, ennek a szolgádnak, akit a legfőbb papi szolgálatra kiválasztottál, a kegyelmet, hogy amit azokon az öltözékeken a ragyogó arany, a gyöngyök csillogása és a sok változatú díszítés jeleztek, az ennek életében és cselekedeteiben tündököljék. Vezesd el papodat szolgálatod legmagasabb fokára és őt minden dicsőségedre szolgáló ékességgel földíszítve, mennyei keneted harmatával szenteld meg.

Ekkor egyik a segédkező papok közül hosszúkás kendővel körülköti a fölszentelendő fejét. A fölszentelő az oltár felé fordulva térden állva elkezdi és a kar folytatja a Veni Creator Spiritus hymnust.

Véni Creator Spiritus, — Mentes tuórum visita, — Imple superna gratia, — Quae tu creásti pectora.

Qui diceris Paraclitus, — Altissimi donum Dei, — Fons vivus, ignis, caritas — Et spirituális unctio.

Tu septiformis munere, — Digitus paternae dextérae, — Tu rite promissum Pátris — Sermóne ditans guttúra.

Accende lumen sensibus, — Infunde amorem cordibus — Infirma nostri corporis — Virtúte firmans perpeti.

Hostem repellas longius — Pacemque dones protinus : — Ductóre sic te praeSzentlélek Isten, szállj reánk, — Elmét, derítő tiszta láng, — Öntsd lelkeinkbe, melyeket — Megszenteltél, kegyelmedet.

Kit Isten, mint vigasztalót — Nekünk ajándékul adott, — Minden javak bő kútfeje, — Lelkünk világa s élete.

Te hét ajándok Istene, — Az Úr hatalmas jobbkeze, — Te, kit nekünk ígért Atya, — Nyelvünk kenetdús szózata.

Érzékeinkre fényt deríts, — Kebelt erényre fölhevíts, — Testünk erőtlenségeit — Védjék magas kegyelmeid.

Kísértetekben el ne hagyj, — Szívünkbe békességet adj, — Légy utaink-

vio — Vitémus omne noxium.

Per te sciamus, da Pátrem, — Noscamus atque Filium — Teque utriúsque Spiritum — Credámus omni tempore.

Deo Pátri sit glória, — Et Filio, qui a mortuis — Surrexit, ac Paraclíto, — In saeculórum saecula. Amen.

℣. Véni Sancte Spíritus, reple tuórum corda fidélium. — ℟. Et tui amóris in eis ignem accende.

ban fővezér, — Ne érje népedet veszély.

Ó adjad ismernünk Atyát, — És egyszülötte szent Fiát, — S Téged, ki tőlük származol, — Valljon, mi ég- s földön honol.

Legyen dicsőség, ó Atyánk, — Neked, s kitől megváltatánk, — Fiadnak, a Vigasztalót — Áldván veled, mint egy valót. Amen.

℣. Jöjj el, Szentlélek Úristen, töltsd el híveid szívét. — ℟. És gyullaszd föl bennök szereteted tüzét.

Az első versszak végén a fölszentelő püspök fölkel, helyet foglal az oltár közepe előtt álló széken, fölteszi a mitrát, lehúzza kesztyűjét, hüvelykujját a szent krizmába mártja és a fölszentelendő fejét, aki előtte térdel, megkeni, először keresztalakot írva le a tonzurára, azután az egész tonzurát, közben mondja:

Ungátur, et consecrétur caput tuum coelésti benedictióne, in ordine Pontificáli.

Kenessék föl és szenteltessék föl a te fejed mennyei áldással a főpapi rendben.

És jobbkezével három keresztet vetve a fölszentelendő feje fölött, mondja:

In nómine Pa- ✠ tris, et Fí- ✠ lii, et Spíritus ✠ sancti.
℟. Amen.
℣. Pax tibi. ℟. Et cum spíritu tuo.

Az Atyának ✠ és Fiúnak ✠ és Szentléleknek ✠ nevében.
F. Amen.
Békesség neked.
F. És a te lelkeddel.

A fölkenés végével a püspök hüvelykjét kenyérbéllel letörli, a hymnus végén leteszi a mitrát, fölkel és így folytatja:

Hoc, Dómine, copióse in caput ejus influat, hoc in oris subjécta decurrat; hoc in tótius córporis extréma descéndat, ut tui Spíritus virtus et interióra ejus répleat, et exterióra circúmtegat. Abúndet in eo constántia fídei, púritas dilectiónis, sincéritas pacis. Sint speciósi múnere tuo pedes ejus ad evangelizándum pacem, ad evangelizándum bona tua. Da ei, Dómine, ministérium reconciliatiónis in verbo, et in factis, in virtúte signórum et prodigiórum. Sit ser-

Folyjék ez, Uram, bőségesen a fejére, terüljön szét az arcán, ömöljék végig az egész testén, hogy Lelked ereje töltse be belsejét és födje külsejét. Legyen benne bősége a hit állhatatosságának, a szeretet tisztaságának, a béke őszinteségének. Legyenek kegyelmeddel megáldva lábai, hogy szétvigyék a béke evangélumát és a tőled való javak evangéliumát. Bízd rá, Uram, a szó, a tettek, a jelek és a csodák hatalmával a kiengesztelés szolgálatát. Az ő szava és prédi-

mo ejus, et praedicátio, non in persuasibilibus humánae sapiéntiae verbis, sed in ostensióne spíritus et virtútis. Da ei Dómine, claves regni coelórum ut utátur, non gloriétur potestáte, quam tríbuis in aedificatiónem, non in destructiónem. Quodcumque ligáverit super terram, sit ligátum et in caelis, et quodcúmque sólverit super terram, sit solútum et in coelis. Quorum retinúerit peccáta, reténta sint, et quorum remíserit, tu. remíttas Qui maledíxerit ei, sit ille maledíctus, et qui benedíxerit ei, benedictiónibus repleátur. Sit fidélis servus, et prudens, quem constítuas tu, Dómine, super famíliam tuam, et det illis cíbum in témpore opportúno, et exhíkációja ne az emberi bölcseség rábeszélő ereje, hanem a lélek és az erő megmutatása legyen. Add neki Uram, a mennyország kulcsait, hogy hatalmát jóra és ne dicsekvésre használja amelyet neki építésre, nem rontásra adtál. Amit megkötöz a földön, legyen megkötözve a mennyben is, amit feloldoz a földön, legyen feloldozva a mennyben is. Akinek megtartja bűneit, legyenek megtartva, akinek megbocsátja, annak Te is bocsásd meg. Aki őt átkozza, arra szálljon az átok, aki áldást mond rá, teljék be áldással. Legyen ő a hűséges és okos szolga, akit te, Uram, egész családod fölé helyezesz, hogy alkalmas időben eledelt adjon nekik és mindenben tökéletes

beat omnem hóminem perféctum. Sit sollicitúdine ímpiger, sit spíritu fervens, óderit supérbiam, humilitátem ac veritátem díligat, neque eam umquam déserat, aut láudibus aut timóre superátus. Non ponat lucem ténebras, nec ténebras lucem : non dicat malum bonum, nec bonum malum. Sit sapiéntibus et insipiéntibus débitor ; ut fructum de profféctu ómnium consequátur. Tríbuas ei, Dómine, cáthedram Episcopálem, ad regéndum Ecclésiam tuam, et plebem sibi commíssam. Sis ei auctóritas, sis ei potéstas, sis ei fírmitas. Multíplica super eum bene- ✠ dictiónem et grátiam tuam ; ut ad exorándam semper misericórdiam tuam tuo múnere idóneus

embernek mutassa magát. Legyen a munkásságban serény, legyen lélekben buzgólkodó, gyűlölje a kevélységet, szeresse az alázatosságot és az igazságot és attól se dícséret, se félelem ne tántorítsa el. Ne legyen neki a világosság sötétség és a sötétség világosság : ne mondja a jót rossznak és a rosszat jónak. Tudja magáról, hogy okosaknak és oktalanoknak tartozik, így lesz az ő munkájának gyümölcse valamennyinek előmenetele. Add neki, Uram, a püspöki széket, hogy egyházadat és a rábízott népet kormányozhassa. Te légy az ő tekintélye, Te légy az ő hatalma, Te légy az ő erőssége. Sokszorosítsd meg fölötte áldásodat ✠ és kegyelmedet : hogy a te

et tua grátia possit esse devótus.

jóvoltodból mindig alkalmas legyen irgalmasságod kiesedezésére és azon, malasztod segítségével mindig buzgólkodjék.

Azután halk hangon:

Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui tecum vívit, et regnat in unitáte Spíritus sancti Deus, per ómnia saecula saeculórum. ℟. Amen.

A mi Urunk Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben Isten, mindörökön örökké. *F.* Amen.

Ezután a fölszentelő megkezdi, a kar folytatja a következő antifonát:

Unguéntum in cápite quod descendit in barbam, barbam Aaron, quod descéndit in oram vestiménti ejus; mandávit Dóminus benedictiónem in saeculum.

A kenet a fejen, mely lecsordul a szakállra, Áron szakállára, lecsordul ruhája szegélyére: az Úr áldást küld mindörökre.

Psalmus 132.

Ecce quam bonum, et quam jucúndum:* habitáre fratres in unum.

Sicut unguéntum

132. Zsoltár.

Ime mily jó és mily gyönyörűséges, ha együtt laknak a testvérek.

Olyan az, mint a

in cápite : * quod descéndit in barbam, barbam Aaron.

Quod descéndit in oram vestiménti ejus : * sicut ros Hermon, qui descéndit in montem Sion.

Quóniam illic mandávit Dóminus benedictiónem : * et vitam usque in saeculum.

Glória Patri, et Fílio, et Spíritui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

kenet a fejen, mely lecsordul a szakállra, Áron szakállára.

Lecsordul ruhája szegélyére, vagy mint a Hermon harmata, mely lehull a Sion hegyére.

Ott adja az Úr az áldást, s az életet örökre.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek.

Miképen kezdetben vala, most és mindörökön örökké. Amen.

Ismételtetik az egész antifona : Kenet a fejen stb. Mikor az antifonát a zsoltár előtt megkezdik, hosszú kendőt akasztanak a fölszentelendő nyakába. A fölszentelő leül, fölteszi a mitrát és krizmával az előtte térdelő fölszentelendőnek mindkét kezét fölkeni kereszt alakjában, hüvelykével két vonalat húzva, egyet a jobbkéz hüvelykétől a balkéz mutatóujjához, egyet a balkéz hüvelykétől a jobb mutatóujjhoz, ezután fölkeni egész tenyerét, mondván :

Ungántur manus istae de óleo sanctificáto, et Chrísmate sanctificatónis; sicut unxit Sámuel David Regem, et Prophé-

Kenessenek föl e kezek a szentelt olajjal és a szentelés krizmájával ; úgy kenessenek föl és szenteltessenek meg, amint

tam, ita ungántur, et consecréntur.

Sámuel Dávidot királlyá és prófétává fölkente.

És jobbjával három keresztet vetve, a fölszentelendő keze fölött mondja:

In nómine Dei Pa-✠tris, et Fí-✠lii, et Spíritus ✠ sancti, faciéntes imáginem sanctae crucis Salvatóris nostri Jesu Christi, qui nos a morte redémit, et ad regna coelórum perdúxit. Exáudi nos, pie Pater omnípotens, aetérne Deus; et praesta, ut, quod te rogámus, exorémus. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Az Atya ✠ a Fiú ✠ és a Szentlélek ✠ nevében csináljuk a mi Megváltónk Jézus Krisztus szent keresztjének mását, aki minket a haláltól megváltott és a mennyek országához vezetett. Hallgass meg minket, jóságos Atya-örök Isten és engedd, hogy amit tőled kérünk, azt el is nyerjük. Ugyanaz Krisztus, a mi Urunk által. *F.* Amen.

És ülve folytatja:

Deus, et Pater Dómini Jesu Christi, qui te ad Pontificátus sublimári vóluit dignitátem, ipse te Chrismate, et mysticae delibutiónis liquóre perfundat, et spirituális bene-✠di-

Az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki téged a főpapi méltóság magaslatára emelt, maga öntse rád a krizmát és a titokzatos fölszentelés kenetét, tegyen termékennyé

ctiónis ubertáte fecúndet; quidquid bene-✠díxeris, benedicátur; et quidquid sanctificáveris, sanctificétur; et consecrátae manus istíus, vel póllicis impositio cunctis profíciat ad salutem.

℟. Amen.

a lelki áldás ✠ bőségével; amit megáldasz, legyen meg-✠áldva, amit megszentelsz, legyen megszentelve; váljék ennek a fölszentelt kéznek vagy hüvelyknek rátétele üdvösségére mindenkinek.

F. Amen.

Ezeket elvégezve a fölszentelt összeteszi két kezét, és úgy tartva, hogy a jobb felül, a bal alul legyen, a nyakból lecsüngő kendőbe fekteti. A fölszentelő kenyérbéllel letörli hüvelykujját és a mitrát letéve fölkel, megáldja a **pásztorbotot,** ha még nincs megáldva, mondván:

Orémus.

Sustentátor imbecillitátis humánae Deus, béne-✠dic báculum istum; et quod in eo extérius designátur, intérius in móribus hujus fámuli tui, tuae propitiatiónis cleméntia, operétur. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Könyörögjünk.

Isten, az emberi gyöngeség támasza, áldd ✠ meg ezt a pásztorbotot és amit ez jelez külsőleg, azt eszközölje belsőleg ennek a te szolgádnak életében a te kegyes irgalmad. Krisztus, a mi Urunk által. *F.* Amen.

Ezután meghinti szenteltvízzel.

Majd leül és föltéve a mitrát, átadja a pásztorbotot az előtte térdelő fölszenteltnek, aki azt,

anélkül, hogy kezeit szétvenné, mutató-és hüvelykujjai közé fogva fogadja, miközben a fölszentelő mondja:

Accipe báculum Pastorális offícii; ut sis in corrigéndis vítiis pie saeviens, judícium síne ira tenens, in fovéndis virtutibus auditórum ánimos demúlcens, in tranquillitáte severitátis censúram non déserens. ℟. Amen.

Vedd a pásztori hivatal botját, légy a hibák javításában jósággal szigorú; mondj harag nélkül ítéletet; úgy ápold az erényeket, hogy tanítványaidnak szívét is megnyerjed; lelked szelídsége ne legyen akadály a szigorúság igazságosságban.

Ezután a fölszentelő a mitrát letéve fölkel, megszenteli a **gyűrűt**, ha még nincs megszentelve, mondván:

Orémus.

Creátor, et conservátor humáni géneris, dator grátiae spirituális, largítor aetérnae salútis, tu Dómine, emítte bene-✠dictiónem tuam super hunc ánnulum; ut quicumque hoc sacrosánctae fídei signo insignítus incésserit, in virtúte coeléstis defensiónis

Könyörögjünk.

Te, Uram az emberi nem teremtője és fönntartója, a lelki kegyelmek adója, az örök üdvösség osztogatója, áraszd ki áldásodat ✠ erre a gyűrűre, hogy aki a szent hűségnek ezzel a jelével fölékesítve jár, annak a mennyei oltalom erejénél fogva szolgáljon az örök

ad aetérnam vítam sibi profíciat. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.	életre. Krisztus a mi Urunk által. *F.* Amen.

Majd meghinti szenteltvízzel. Mitráját föltéve leül és a gyűrűt a fölszentelt jobbjának gyűrűs ujjára húzza, mondván:

Accipe ánnulum, fídei scílicet signáculum: quátenus sponsam Dei, sanctam vidélicet Ecclésiam, intemeráta fide ornátus, illibáte custódias. ℟. Amen.	Vedd a gyűrűt, a hűség jelét, hogy Isten jegyesét, a szent egyházat tántoríthatatlan hűséggel őrizzed sértetlenségében. *F.* Amen.

Most leveszi a fölszentelő a fölszentelt vállairól az evangéliumos könyvet és a segédkező püspökök segítségével becsukva átadja a fölszenteltnek, aki azt anélkül, hogy kezeit szétnyitná, érinti, mondván:

Accipe Evangélium, et vade, praedica pópulo tibi commísso; potens est enim Deus, ut áugeat tibi grátiam suam, qui vivit et regnat in saecula saeculórum. ℟. Amen.	Vedd az Evangéliumot és menj, hirdesd a rád bízott népnek; hatalmas az Isten, nevelje benned malasztját: aki él és uralkodik mindörökön örökké. *F.* Amen.

Végre a fölszentelő a fölszenteltnek békecsókot ad és hasonlóan a segédkező püspökök, mondván a fölszenteltnek:

Pax tibi.	Békesség neked.

És ez mindegyiknek feleli:

Et cum spíritu tuo.	A te lelkeddel is.

Ekkor a fölszentelt a segédkező püspökök között visszatér a maga oltárához, ahol letörlik fejét, azután megmossa kezeit. A fölszentelő a saját székénél mossa meg kezét.

A MISE TOVÁBB FOLYIK.

Azután folytatja a misét az evangéliumtól az offertoriumig. Ugyanezt teszi a fölszentelt saját oltáránál.

Evangélium előtt a következő imádságot mondják:

Munda cor meum, ac lábia mea, omnípotens Deus, qui lábia Isaíae Prophétae cálculo mundásti ignító: ita me tua grata miseratióne dignáre mundáre, ut sanctum Evangélium tuum digne váleam nuntiáre. Per Christum Dóminum nostrum. Amen.	Tisztítsd meg szívemet és ajkamat, mindenható Isten; miként Izaiás próféta ajkát a tüzes üszökkel megtisztítottad: méltóztassál engem is kegyes irgalmaddal megtisztítani, hogy szent evangéliumodat méltón hirdethessem, a mi Urunk Krisztus által. Amen.

Most az Evangélium oldalára megy, a hívők fölállnak és Evangélium alatt állva maradnak.

Evangélium.

S. Dóminus vobíscum.	*P.* Az Úr legyen veletek.
M. Et cum spíritu tuo.	*F.* És a te lelkeddel.

A lecke oldalára megy.

† **Sequéntia sancti Evangélii secundum Matthaeum.** (11, 25—30.)

In illo témpore: Respóndens Jesus, dixit: Confiteor tibi, Páter, Dómine caeli et terrae, quia abscondisti haec a sapiéntibus et prudentibus, et revelásti ea párvulis. Ita Pater: quóniam sic fiut plácitum ante te. Omnia mihi trádita sunt a Patre meo. Et nemo novit Filium, nisi Filius, et cui voluerit Filius reveláre. Venite ad me omnes, qui laborátis, et oneráti estis, et ego reficiam vos. Tóllite jugum meum super vos, et discite a me, quia mitis sum, et Humilis corde: et inveniétis réquiem animábus vestris. Jugum enim meum su-

† **A szent evangélium szakasza szent Máté szerint.** (11, 25—30.)

Az időben: Felelvén Jézus, mondá: Hálát adok neked Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsektől és okosaktól és kinyilatkoztattad a kisdedeknek. Igen, Atyám, mert így tetszett neked. Mindeneket átadott nekem Atyám; és senki sem ismeri a Fiút más, mint az Atya, az Atyát sem ismeri senki más, mint a Fiú és akinek a Fiú kiakarja nyilatkoztatni.

Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket. Vegyétek magatokra az én igámat és ta-

ave est, et onus meum leve.

nuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű ; és nyugalmat találtok lelketeknek. Mert az én igám édes és az én terhem könnyű.

M. Laus tibi, Christe.

F. Dicséret Neked, Krisztus.

Credo (Hitvallás.)

Credo in unum Deum. Pátrem omnipoténtem, factórem coeli et terrae, visibílium ómnium, et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Fílium Dei unigénitum. Et ex Patre natum ante ómnia saecula. Deum de Deo, Lumen de Lúmine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, consubstantiálem Patri ; per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines, et propter nostram salútem descéndit de coelis. Et

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden látható ésláthatatlan lénynek Teremtőjében. És az egy Úr Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában. Ki az Atyától született minden idők előtt, Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól, igaz Isten az igaz Istentől. Ki született, nem alkottatott, ki egylényegű az Atyával, ki által mindenek alkottattak. Ki éretünk, emberekért és a mi üdvösségün-

incarnátus est de Spíritu Sancto ex Maria Vírgine: Et homo factus est. Crucifíxus étiam pro nobis: sub Póntio Piláto passus, et sepúltus est. Et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascéndit in coelum: sedet ad déxteram Patris. Et íterum ventúrus est cum glória judicáre vivos, et mórtuos: cuius regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum, et vivificántem: qui ex Patre, Filióque procédit. Qui cum Patre, et Fílio simul adorátur, et conglorificátur: Qui locútus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclésiam. Confíteor unum baptísma in remissiónem peccatórum. Et expécto resurrectiónem mortuórum. Et

kért leszállott menynyekből, testet öltött a Szentlélek által Szűz Máriától és emberré lett; Pontius Pilátus alatt értünk szenvedett, keresztre feszítették és eltemették. Harmadnapra feltámadott a szentírás szerint. Föl-ment a mennyekbe, ott ül az Atyának jobbja felől. És ismét eljövend dicsőséggel, megítélni eleveneket és holtakat. Az Ő országának nem lészen vége. Hiszek Szentlélekben, az Úrban és megelevenítőben, ki az Atyától és Fiútól származik, kit az Atyával és Fiúval együtt imádunk és dicsőítünk; ki a próféták által szólott. Hiszek egy szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházat. Vallok egy keresztséget bűnöknek bocsánatára. Várom

vitam ventúri saeculi. Amen.

a holtak föltámadását és a jövendő örök életet. Amen.

A szentelő kiterjesztett kezekkel kifordul és mondja:

S. Dóminus vobíscum.

M. Et cum spíritu tuo.

P. Az. Úr legyen veletek.

M. És a te lelkeddel.

Offertorium. (Ps. 44, 17, 18.) Constituis eos principes super omnem terram: mémores erunt nóminis tui, Dómine, in omni progénie et generatióne.

Felajánlásra. (Zs. 44, 17, 18.) Az egész világ fejedelmeivé teszed őket, emlékezetessé teszik nevedet, Uram, mindenkor, nemzedékről-nemzedékre.

Az offertorium elmondása után a fölszentelő mitrával fején leül az oltár közepe előtt. A fölszentelt a segédkező püspökök között eléje járul, letérdel és fölajánl neki két égő gyertyát, két kenyeret, két hordócskát tele borral és megcsókolja a fölszentelő kezét, mikor ezeket tőle átveszi. Ezután a fölszentelő megmossa kezét és az oltárhoz visszafordul, a fölszentelt ugyanannak az oltárnak az epistola oldali végén a segédkező püspökök között állva, maga előtt a misekönyvvel a fölszentelővel együtt végzi a misét, mindent úgy, amint a misekönyv előírja. Csak egy ostyát konszekrálnak mindkettőjük számára, de kettő számára elégséges bort a kehelyben.

A fölszentelő és a fölszentelendő a kenyér fölajánlásakor együtt mondják:

Fogadd el, szent Atya, mindenható örök Isten e szeplőtelen ostyát, melyet én, mél-

tatlan szolgád, Neked, élő és igaz Istennek fölajánlok, számtalan bűnömért, Ellened elkövetett bántásaimért és hanyagságaimért. Fölajánlom minden itt körülállókért, sőt minden keresztény hivőért, élőkért és holtakért, hogy nekem és nekik üdvösségünkre váljék az örök életre. Amen.

Isten, ki az emberi természet méltóságát csodálatos módon alkottad és még csodálatosabb módon megújítottad: add, hogy e víz és bor titka által részesekké legyünk annak istenségében, aki a mi emberségünknek részesévé lenni méltóztatott: Jézus Krisztus, a Te Fiad, a mi Urunk, ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egyetemben, Isten mindörökkön örökké. Amen.

A kelyhet fölajánlják, és közben mondják:

Fölajánljuk Neked, Úristen, az Üdvösség kelyhét, és kérjük kegyességedet, hogy isteni fölséged színe elébe a mi üdvösségünkért és az egész világ üdvösségeért édes illattal szálljon föl. Amen.

Alázatos szellemmel és törődött lélekkel fogadj el minket, Úristen, és add, úgy szálljon ma Eléd áldozatunk, hogy tessék Neked, Úristen. — Jőjj, megszentelő, mindenható, örök Isten és áldd meg ez áldozatot, melyet szent nevednek készítünk.

A kézmosáskor mondják:

Megmosom kezemet az ártatlanokkal és körülveszem a Te oltárodat. Hogy halljam a dícséret szózatát, és elbeszéljem mind a

Te csodáidat. Uram, szeretem házad ékességét és dicsőséged lakóhelyét. Ne veszítsd el az istentelenekkel az én lelkemet. A vérszopó férfiakkal ne veszítsd el életemet; kiknek kezében gonoszság van, jobb kezük pedig tele ajándékokkal. Én azonban ártatlanságomban járok. Válts meg engem és irgalmazz nekem! Egyenes úton jár az én lábam és a gyülekezetekben áldalak Téged, Uram! Dicsőség stb. (25. zsolt.)

Az oltár közepén imádkozzák:

Fogadd kegyesen, Szentháromság, ez áldozatot, melyet Neked bemutatunk a mi Urunk, Jézus Krisztus szenvedésének, föltámadásának és mennybemenetelének emlékére, a boldogságos és mindenkor Szűz Mária, Keresztelő Szent János, Szent Péter és Pál apostol, ezen és minden szentek tiszteletére, hogy nekik tiszteletükre, nekünk pedig üdvösségünkre váljék, és hogy ők érettünk közbenjárjanak a mennyekben, akiknek emlékét üljük a földön. Ugyan azon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

A nép felé fordulva:

P. Atyámfiai, imádkozzatok, hogy az én áldozatom, mely a tietek is, kedves legyen a mindenható Atyaisten előtt.

F. Fogadja az Úr kezedből kegyesen ez áldozatot nevének tiszteletére és dicsőségére, a mi javunkra és az egész anyaszentegyház javára.

P. Amen.

Közben befelé fordult, és állandóan az oltár közepén marad a Communióig.

Secréta. Hóstias tibi, Dómine, quas nómini tuo sacrándas offérimus sancti Matthiae Apóstoli tui prosequátur orátio: per quam nos expiári fácias, et deféndi. Per Dóminum nostrum Jesum . . .

Csendes imádság. Az áldozati adományokat, Urunk, miket neved megszentelésére hoztunk, kísérje Szent Mátyás apostolodnak az imádsága, hogy kiengesztelődést és védelmet szerezzen nekünk. A mi Urunk...

Praefatio.

S. Per ómnia saecula saeculórum.

P. Mindörökkön örökké.

M. Amen.

F. Amen.

S. Dóminus vobíscum.

P. Az Úr veletek.

M. Et cum spíritu tuo.

F. És a te lelkeddel.

S. Sursum corda.

P. Föl a szívekkel.

M. Habémus ad Dóminum.

F. Fölemeltük az Úrhoz.

S. Grátias ágámus Dómino Deo nostro.

P. Adjunk hálát Urunknak, Istennünknek.

M. Dignum et justum est.

F. Méltó és igazságos.

Vere dignum et justum est aequum et

Valóban, méltó és igazságos, illő és üd-

salutáre : Te Dómine suppliciter exoráre, ut grégem tuun, Pastor aeterne, non déserás, sed per beátos Apóstolos tuos continua protectione custódias. Ut iisdem rectóribus guberbétur, quos óperis tui Vicários eidem contulisti praeésse pastóres. Et ideo cum Angelis et Archángelis, cum Thronis, et Dominatiónibus, cumque omni militia caeléstis exércitus, hymnum glóriae tuae cánimus, sine fine, dicéntes :

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus. Deus Sábaoth. Pleni sunt caeli et terra glória tua. Hosánna in excelsis. Benedictus, qui venit in nómini. Hosánna in excélsis.

vösséges, hogy téged, Urunk, alázatosan kérjünk, hogy nyájadat te, örök pásztor, el ne hagyd, hanem boldog apostolaid által folytonos oltalommal őrizd : hogy ugyanazok kormányozzák, kiket, mint műved helynökeit, annak elöljáró pásztoraivá rendeltél. És azért az angyalokkal és főangyalokkal, a trónálló és uralkodó égiekkel és a mennyei seregnek egész csapatával dicsőséged himnuszát zengjük végnélkül mondván :

Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene. Tele van az ég és föld a te dicsőségeddel. Hozsánna a magasságban. Áldott, ki az Úr nevében jő. Hozsánna a magasságban.

Kánon.

Téged azért, legkegyelmesebb Atyánk, a Te Fiad, Jézus Krisztus, a mi Urunk nevében könyörögve kérünk, hogy vedd kegyesen, és áldd meg ez ajándékokat, ezen adományokat, e szent és szeplőtelen tiszta áldozatot, melyet főképen szent, közönséges keresztény anyaszentegyházadért Neked bemutatunk, hogy azt az egész világon békében, egységben megtartsad, megőrizzed és igazgasd a te szolgáddal, N. pápánkkal és püspökünkkel (és N. királyunkkal), minden igaz hívővel és a közönséges apostoli hitnek vallóival együtt.

I. MEMENTO. Emlékezzél meg, Uram N. N. szolgáidról és szolgálóidról és minden itt körülállókról, kiknek hite ismeretes és áhítata tudva vagyon Előtted, kikért Neked bemutatjuk, vagy akik Neked bemutatják a dícséretnek ez áldozatát magukért és minden hozzájuk tartozókért, lelkük váltságára, üdvösségük, jólétük reményében, és beváltják fogadalmaikat, amiket Neked, örök, élő és igaz Istennek tettek.

Ugyanakkor résztvéve a szentek egyességében, mindenekelőtt tiszteljük emlékét a dicsőséges, mindenkor szeplőtelen Szűz Máriának, Istenünk és Urunk Jézus Krisztus szülőanyjának. Tiszteljük egyúttal boldog apostolaid és vértanuid emlékét, ú. m. Péternek és Pálnak, András, Jakab, János, Tamás, Fülöp, Bertalan, Máté, Simon és

Tádénak, Linusnak, Klétus, Kelemen, Xistus, Kornél, Ciprián, Lőrinc, Krisogonus, János és Pálnak, Kozma és Damjánnak és minden szenteknek emlékét, kiknek érdemeire és esedézéseire add, hogy mindenben megerősítsen minket pártfogó segítséged. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Kérünk, Uram, vedd kegyesen ez áldozatot tőlünk, szolgáidtól, de egyszersmind egész családodtól, és napjainkat intézd a Te békédben. Ragadj ki bennünket az örök kárhozatból és sorozz választottaid nyájába, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

Kérünk, Isten, tedd felajánlásunkat mindenkép megáldottá, Nálad elfogadottá, jóváhagyottá, Hozzád méltóvá és Előtted kedvessé, hogy testévé és vérévé váljék szeretett Fiadnak, a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak.

Átváltoztatás.

Most a szentelő püspök kezébe veszi a szentostyát és mélyen meghajolva, mondja:

Ki a szenvedés előtti napon szent és tiszteletreméltó kezébe vette a kenyeret, fölemelte szemét az égre, Hozzád, mindenható Atyaisten, Néked hálát adott, a kenyeret megáldotta, megtörte és tanítványainak adta e szavakkal: Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan:

Mert ez az én testem.

Hasonlóképen miután megvacsoráltak, e drága kelyhet is szent és tiszteletre méltó kezébe vette, Neked ismét hálát adott, a kelyhet megáldotta és tanítványainak adta, miközben mondotta : Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan :

Mert ez az én véremnek kelyhe, az új és örök szövetségé : a hitnek titka : mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.

Ezt valahányszor cselekszitek, az én emlékezetemre cselekedjétek.

Úrfelmutatás után.

Azért megemlékezünk Uram, mi a Te szolgáid, de egyszersmind a Te szent néped is, ugyanazon Krisztusnak, a Te Fiadnak, a mi Urunknak áldott szenvedéséről és halottaiból való föltámadásáról, valamint dicsőséges mennybemeneteléről is. És bemutatjuk legmagasabb Fölségednek saját ajándékaidból és adományaidból e tiszta áldozatot e szeplőtelen áldozatot, az örök életnek szent kenyerét és az örök üdvösnek kelyhét.

Tekints reá kiengesztelve, derült arccal és fogadd kegyesen, valamint kegyesen fogadtad jámbor gyermekednek, Ábelnek ajándékait, továbbá ősatyánknak, Ábrahámnak áldozatát, végül a szent, a szeplőtelen áldozatot, melyet neked bemutatott a Te főpapod, Melkizedek.

Esdekelve kérünk Téged, mindenható Isten, parancsold, hogy áldozatunkat szent angyalod keze fölséges mennyei oltárodra vigye isteni Fölséged színe elé, hogy mindannyian elteljünk minden mennyei áldással és kegyelemmel, mindnyájan, kik ez oltárról részesedvén, Fiadnak szentséges testét és vérét magunkhoz vesszük. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus által.

II. MEMENTO. Emlékezzél meg, Uram, N. N. szolgáidról és szolgálóidról is, kik bennünket megelőzve költöztek el a hit jelével, és a béke álmát alusszák. Esedezünk, Uram, hogy nekik és mindazoknak, kik Krisztusban nyugodtak el, az enyhülés, világosság és béke helyét megadd. Ugyanazon Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Nekünk is, bűnös szolgáidnak, akik irgalmasságod sokaságában bízunk, juttass némi részt és közösséget Szent apostolaiddal és vértanuiddal : Szent Jánossal, Istvánnal, Mátyás, Barnabás, Ignác, Sándor, Marcellinus, Péter, Szent Felicitas, Perpétua, Ágota, Lucia, Ágnes, Cecilia, Anasztázia és minden szenteiddel, kiknek társaságába, könyörgünk, bocsáss be bennünket nem ugyan mint érdemünk méltányolója, hanem mint bocsánatnak adója, Krisztus, a mi Urunk által, ki által mind e jókat, Uram, mindig teremted, megszenteled, élteted, megáldod és nekünk adod.

Általa, Vele és Benne van mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egyetemben, min-

den tiszteleted és dicsőséged: Mindörökön örökké.

F. Amen.

Pater noster.

Orémus. Praecéptis salutáribus moniti, et divína institutióne formáti, audémus dicere:

Páter nóster etc.

S. Et ne nos inducás in tentátiónem.

M. Sed libéra nos a málo.

S. Amen.

Mi Atyánk.

Üdvös parancsolatok késztetésére és isteni tanítástól fölvilágosítva merjük mondani:

Mi Atyánk . . .

P. És ne vígy minket a kísértésbe.

F. De szabadíts meg a gonosztól.

P. Amen.

Szabadíts meg minket, Uram, minden mult, jelen és jövő rossztól. A boldogságos és dicsőséges, mindenkor Szűz Mária, Istennek Szülőanyja és boldog apostolaid Péter és Pál meg András, valamint minden szenteid közbenjárására adj kegyesen békét napjainkban, hogy irgalmad segítségével a bűntől mindig mentek és minden háborítástól biztosak legyünk. Ugyanazon a mi Urunk Jézus Krisztus a Te Fiad által, ki Veled él és uralkodik, a Szentlélekkel egyetemben,[1] Isten.

[1] Közben kétfelé töri a szent testet, a kehelytányérra helyezi, balfelének alsó sarkából letör egy darabot és ezzel a Pax Domini-ra a szent vér fölött háromszor keresztet vet.

Per omnia saecula saeculórum.	Mindörökön örökké.
M. Amen.	*F.* Amen.
S. Pax Dómini sit semper vóbiscum.	*P.* Az Úr békéje legyen mindig veletek.
M. Et cum spirítu tuó.	*F.* És a te lelkeddel.

Urunk Jézus Krisztus testének és vérének összeelegyítése és megszentelése váljék nekünk, kik azt magunkhoz vesszük, örök életünkre. Amen.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.

(Mellét veri.)

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, irgalmazz nekünk.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit, adj nekünk békességet.

(Áldozás.)

Az áldozat fölé hajolva:

Uram, Jézus Krisztus, ki azt mondottad apostolaidnak: Békét hagyok rátok, az én békémet adom nektek ne tekintsd az én vétkeimet, hanem anyaszentegyházad hitét. Jóakaratod szerint tartsd meg szentegyházadat békében és egységben. Ki élsz és uralkodol, Isten, mindörökön örökké. Amen.

Midőn az Agnus Dei után a fölszentelő és a fölszentelt elmondták a fenti DOMINE JESU CHRISTE stb. oratiót, a fölszentelendő a fölszentelő jobbjára lép. Mindketten megcsókolják az oltárt; a fölszentelő paxot ad a fölszenteltnek, mondván: BÉKE VELED.

A fölszentelt feleli: ÉS A TE LELKEDDEL. Azután a segédkezőknek adja a paxot, először az idősebbnek, azután a másiknak, mondván: BÉKESSÉG NEKED.

Azok felelik neki: ÉS A TE LELKEDDEL.

Majd, meghajolva tovább imádkoznak.

Uram, Jézus Krisztus, élő Istennek Fia, ki az Atya akaratából a Szentlélek közreműködésével halálod által a világnak életet adtál, szabadíts meg engem e szentséges tested és véred erejével minden gonoszságomtól és minden rossztól. Add, hogy parancsaidhoz mindig híven ragaszkodjam, és ne engedd, hogy Tőled valaha elszakadjak. Ki ugyanazon Atyaistennel és a Szentlélekkel együtt élsz és uralkodol Isten, mindörökön örökké. Amen.

Testednek vétele, Uram, Jézus Krisztus, melyet én méltatlan magamhoz venni bátorkodom, ne váljék ítéletemre és kárhozatomra, hanem kegyességed szerint szolgáljon lelkem és testem oltalmára és lelkem gyógyulására. Ki élsz és uralkodol az Atyával és a Szentlélekkel egyetemben, Isten mindörökön örökké. Amen.

A mennyei kenyeret veszem magamhoz és az Úr nevét hívom segítségül.

Baljába veszi a kehelytányért, a szent ostyával, jobbjával mellét veri és mondja:

(Háromszor.) Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak szóval mondd, és meggyógyul az én lelkem.

Közben magához veszi az Úr testét és Áldozásra mondja:

A mi Urunk, Jézus Krisztus teste őrizze meg lelkemet, az örök életre. Amen.

Mit adjak az Úrnak viszonzásul mindazért, amit nekem adott? Az üdvösség kelyhét veszem magamhoz és az Úr nevét hívom segítségül. Dícsérve hívom az Urat segítségül és megszabadulok elleneimtől.

Ezután magához veszi a szent vért:

A mi Urunk, Jézus Krisztus vére őrizze meg lelkemet az örök életre. Amen.

A fölszentelő a konszekrált és széttört ostyának csak egyik felét veszi magához, a másikat megtartja a felszentelt részére. Nem veszi magához az egész szent vért sem, hanem annak csak egy részét. Ekkor a fölszentelő megáldoztatja a fölszenteltet, aki meghajolva áll előtte az oltár oldalán, először a konszekrált ostya megmaradt részével, azután a kehelyben maradt szent vérrel.

Ezután a fölszentelt az oltár másik oldalának, az evangélium oldalának végére megy és ott folytatja a misét, úgy mint a fölszentelő most az epistola-oldalon.

Miután mindketten megáldoztak a fölszentelő püspök bortöltésre nyujtja a kelyhet:

Add, Uram, hogy amit szánkkal magunkhoz vettünk, tiszta szívbe fogadjuk

és a földi adomány váljék gyógyszerünkké az örökkévalóságra.

Miközben bort és vizet töltet ujjaira :

Tested, Uram, melyet magamhoz vettem és véred, melyet ittam, hassa át bensőmet és add, hogy ne maradjon a vétkek szennye bennem, kit tiszta és szent szentségek újítottak meg. Ki élsz és uralkodol mindörökön örökké. Amen.

Áldozás után a lecke oldalán.

Communio. (Matth. 19, 28.) Vos, qui secuti estis me, sedébitis super sedes, judicantes duódecim tribus Israel.

Áldozásra. (Mt. 19, 28.) Ti, kik engem követtetek, trónon fogtok ülni, ítélkezvén Izrael tizenkét nemzetsége felett.

Az oltár közepén kifordulva :

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum Spiritu tuo.

P. Az Úr veletek.

F. És a te lelkeddel.

A lecke oldalán :

Postcommunio. Presta quaesumus, omnipotens Deus: ut per haec sancta, quae sumpsimus, interveniente beáto Matthia Apóstolo tuo, véniam consequámur,

Áldozás utáni imádság. Add meg nekünk, kérünk, mindenható Isten, hogy ezek a magunkhoz vett szentségek, Szent Mátyás apostolodnak közbenjárására bo-

et pacem. Per Dóminum . . .

csánatot, békét szerezzenek. A mi . . .

Áldás.

Az oltár közepén kifordulva:

S. Dominus vobiscum.

P. Az Úr veletek.

M. Et cum Spiritu tuo.

F. És a te lelkeddel.

S. Ite, missa est.

P. Menjetek, vége a misének.

M. Deo gratias.

F. Hála legyen Istennek.

Legyen tetszésedre, Szentháromság, szolgálatom hódolata, és add, hogy az áldozat, melyet Fölséges színed előtt én méltatlan bemutattam, Neked kedves legyen, nekem pedig és mindazoknak, kikért azt bemutattam, könyörületedből engesztelést szerezzen, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Amen.

A fölszentelő az oltár közepén mondott fenti ima után veszi mitráját, stb. az oltár felé fordulva mondja SIT NOMEN DÓMINI BENEDICTUM és ünnepélyesen áldást ad a népre.

S. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus. *M.* Amen.

P. Áldjon meg benneteket a Mindenható Isten, az Atya, Fiú és Szentlélek. *F.* Amen.

A SZENTELÉS BEFEJEZÉSE.

Az áldás után a fölszentelő püspök helyet foglal székén az oltár közepe előtt, a fölszentelt fején a kis viola föveggel előtte letérdel. A fölszentelő mitráját letéve fölkel és megáldja a fölszentelt **mitráját**, ha még nincs megáldva, mondván:

Orémus.

Domine Deus, Pater omnipotens, cujus praeclára bónitas est, virtus imménsa, a qua omne datum óptimum, et omne donum perféctum, totiúsque decóris ornaméntum bene- ✠ dícere, et sancti- ✠ ficáre dignáre hanc mitram hujus fámuli tui Antístitis cápiti imponéndam. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Könyörögjünk.

Úr Isten, Mindenható Atya, akinek jósága dicsőséges és hatalma fölmérhetetlen, akitől van minden jó adomány, minden tökéletes ajándék és minden tisztesség ékessége, áldd ✠ meg és szenteld ✠ meg ezt a mitrát, amelyet ennek a főpapnak, a te szolgádnak fejére fogok tenni. Krisztus a mi Urunk által. *F.* Amen.

Ezután meghinti azt szenteltvízzel és ülve, fején a mitrával, a segédkező püspökökkel együtt a fölszentelt fejére teszi, mondván:

Impónimus, Dómine, cápiti hujus Antístitis et agonístae tui gáleam munitiónis et salútis,

Uram, ennek a te főpapodnak és harcosodnak fejére tesszük az oltalom és üdvösség sisakját, hogy a

quátenus decoráta fácie et armáto cápite córnibus utriúsque Testamenti terríbilis appáreat adversáriis veritátis; et, te ei largiénte grátiam, impugnátor eórum robústus exsistat, qui Móysi fámuli tui fáciem ex tui sermónis consórtio decorátam, lucidíssimis tuae claritátis ac veritátis córnibus insignísti; et cápiti Aaron Pontifícis tui tiáram impóni jussisti. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

két szövetség szarvával fölékesített arculata és fölvértezett feje félelmet öntsön az igazság ellenségeibe; és azoknak erőteljes ellenfele legyen a te kegyelmedből, aki Mózesnek, a te szolgádnak arcát, amely a veled való beszélgetéstől fényleni kezdett, a te dicsőségednek és igazságodnak ragyogó szarvaival ékesítetted és Áronnak, a te főpapodnak fejére tiarát tenni parancsoltál. Krisztus a mi Urunk által. *F.* Amen.

Ha a **kesztyűk** nincsenek megszentelve, a fölszentelő fölkel és mitráját letéve, azokat megszenteli, mondván:

Orémus.

Omnípotens Creátor, qui hómini ad imáginem tuam cóndito manus discretiónis insignítas, tamquam órganum intelligéntiae, ad recte

Könyörögjünk.

Mindenható Teremtő, aki az embernek, kit a saját képedre alkottál, ügyességgel fölruházott kezeket adtál, hogy azok eszének szolgá-

operándum dedísti: quas servári mundas praecepísti, ut in eis ánima digne portarétur, et tua in eis digne consecraréntur mystéria, bene-✠dícere, et sancti-✠ficáre, dignáre mánuum haec tegumenta; ut quicúmque minístrórum tuórum sacrórum Pontifícum his veláre manus suas cum humilitáte velúerit, tam cordis, quam óperis ei mundítiam tua misericórdia subministret. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

latában a helyes cselekvés eszközei legyenek: és megparancsoltad, hogy azokat tisztánmegőrizze, hogy méltók legyenek a lélek hordozására és méltók, hogy bennük a te misztériumaidat konszekrálni lehessen, áldd ✠ meg és szenteld ✠ meg a kezeknek ez öltözetét, hogy aki a te szolgáid, a főpapok közül kezeit lelke alázatosságából ezekkel födni akarja, adja meg ennek a te irgalmasságod mind a szívnek, mind a cselekedetnek tisztaságát. Krisztus, a mi Urunk által. *F.* Amen.

És meghinti szenteltvízzel. Ekkor lehúzzák a fölszentelt gyűrűjét, a fölszentelő ülve, fején a mitrával a segédkező püspökökkel együtt a fölszentelt kezeire húzza a kesztyűket, mondván:

Circúmda, Dómine, manus hujus ministri tui mundítia novi hóminis, qui de coelo descéndit,

Övezd, Uram, ennek a te szolgádnak kezeit az új ember tisztaságával, aki a mennyből szállott

ut quemádmodum Jacob diléctus tuus, pellículis hoedórum ópertis mánibus, patérnam benedictiónem obláto patri cibo, potúque gratissimo, impetrávit, sic et iste, obláta per manus suas hóstia salutári, grátiae tuae benedictiónem impetráre mereátur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui in similitúdinem carnis peccáti tibi pro nobis óbtulit semetípsum.

℟. Amen.

alá, hogy amint Jákob, a te kedvenced, gödölyék bőrével borított kezekkel nyujtva atyjának kedves ételét és italát, elnyerte az atyai áldást, úgy ez is kezeiben az üdvösség áldozatát ajánlva föl, méltó legyen a te áldásod kegyelmére. A mi Urunk Jézus Krisztus a te Fiad által, aki értünk magát a bűnös test hasonlatosságában neked föláldozta.

F. Amen.

Erre fölhúzza neki a püspöki gyűrűt. Majd fölkel a fölszentelő, a fölszenteltet ő jobbkézen, a segédkező püspökök idősebbike pedig balkézen fogva, székbe iktatják, leültetve arra a székre, amelyről a fölszentelő fölkelt. A fölszentelő baljába adja a pásztorbotot.

Majd a fölszentelő mitráját letéve és az oltárhoz fordulva megkezdi, a többiek folytatják a hálaadó éneket: TÉGED ISTEN DICSÉRÜNK.

Te Deum.

Te Deum laudámus: — te Dóminum confitémur.

Téged Isten, dícsérünk, — téged Úrnak ismerünk.

Te aetérnum Patrem — omnis terra venerátur.

Tibi omnes Angeli, — tibi Caeli, et univérsae Potestátes :

Tibi Chérubim et Séraphim — incessábili voce proclámant:

Sanctus, Sanctus, Sanctus — Dóminus Deus Sábaoth.

Pleni sunt caeli et terra — majestátis glóriae tuae.

Te gloriósus — Apostolórum chorus,

Te Prophetárum — laudábilis númerus,

Te Mártyrum candidátus — laudat exércitus.

Te per orbem terrárum — sancta confitétur Ecclésia,

Patrem — imménsae majestátis ;

Venerándum tuum verum — et únicum Fílium ;

Téged, örök Atyaisten, — áld az egész földön minden.

Neked mindnyájan az angyalok, — egek és hatalmasságok,

Kerub- és szeráfseregek, — szüntelen így énekelnek :

Szent, szent, szent vagy. — Seregek szent Istene vagy.

Teljesek dicsőségednek — fölségével föld és egek.

Téged az apostoloknak — szent karai magasztalnak.

Téged a szent prófétáknak — lelkei dí;csérve áldnak.

Téged dicsőít imádva — a mártírok sokasága.

Téged a föld kerekségén — szentegyházad vall és dícsér.

Téged áld, ó, végtelen — nagy fölségű Atyaisten.

S egyszülött Fiadat áldja, — kinek tisztelet és hála.

Sanctum quoque— Paráclitum Spíritum.

Tu Rex glóriae, — Christe.

Tu Patris — sempitérnus es Fílius.

Tu, ad liberándum susceptúrus hóminem, — non horruísti Vírginis úterum.

Tu, devícto mortis acúleo, — aperuísti credéntibus regna caelórum.

Tu ad déxteram Dei sedes, — in glória Patris.

Judex créderis — esse ventúrus.

Te ergo quaésumus tuis fámulis súbveni, — quos pretióso sánguine redemísti.

Aetérna fac cum Sanctis tuis — in glória numerári.

Salvum fac pópulum tuum, Dómine, — et bénedic hereditáti tuae.

Et rege eos, — et

S a vigasztaló Szentlelket, — kitől nyerjük a kegyelmet.

Krisztus ! Dicsőség Királya,

S Isten Fia, légy imádva.

Te, hogy az embert megmentsed, — szűz méhében vettél testet.

Halál fullánkját elvetted — s megnyitád nekünk a mennyet.

Isten jobbján ülsz az égben — az Atya dicsőségében.

Hisszük, mint világ bírája, — jösz ítélni a világra.

Téged azért, Uram, kérünk, légy oltalmunk, légy vezérünk.

Kiket szent véred nagy árán — megváltottál akeresztfán.

Engedj részt a dicsőségben — szenteidnek seregében.

Üdvözüljön, Uram,

extólle illos usque in aetérnum.

Per síngulos dlies — benedícimus te

Et laudámus nomen tuum in saeculum, — et in saeculum saeculi.

Dignáre, Dómine, die isto — sine peccáto nos custodíre.

Miserére nostri, Dómine, — miserére nostri.

Fiat misericórdia tua, Dómine, super nos, — quemádmodum sperávimus inte.

In te, Dómine, sperávi: — non confúndar in aetérnum.

℣. Benedicámus Patrem et Fílium cum Sancto Spíritu. ℟. Laudémus et superexaltémus eum in sáecula.

Orémus. Omnípotens, sempitérne Deus, qui dedísti fámulis tuis in confessióne néped, — nyerjen áldást örökséged.

Légy vezére boldogsága, — légy jutalma s koronája.

Mindennap dícsérünk Téged.

Szent nevedet áldja néped.

Őrizz meg ma bűntől minket — és bocsásd meg vétkeinket.

Könyörülj rajtunk, Úristen! — Könyörülj te híveiden.

Legyen irgalmad mirajtunk, — amint benned van bizalmunk.

Benned van, Uram, reményünk, — ne hagyj soha szégyent érnünk.

℣. Áldjuk az Atyát és Fiút, a Szentlélek Istennel együtt. ℟. Dícsérjük és magasztaljuk mindörökké.

Könyörögjünk. Mindenható, örök Isten, ki szolgáidnak megadtad, hogy az

verae fídei aetérnae Trinitátis glóriam agnóscere, et in poténtia majestátis adoráre unitátem : quáesumus ; ut, ejúsdem fídei firmitáte, ab ómnibus semper muniámur advérsis.

Deus, cujus misericórdiae non est númerus et bonitátis infinítus est thesáurus, pítsimae majestáti tuae pro collátis donis grátias ágimus, tuam semper cleméntiam exorántes, ut, qui peténtibus postuláta concédis, eósdem non déserens, ad praemia futúra dispónas. Per Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

igaz hitvallásban az örök Szentháromság dicsőségét megismerjék s fölségének hatalmában imádják az egységet : kérünk, hogy ugyanazon hit ereje mindig és minden bajtól őrizzen meg minket.

Isten, kinek irgalmassága megszámlálhatatlan, és jóságának kincse véghetetlen : hálát adunk szent Fölségednek minden ajándékaidért és kegyességed előtt szüntelen esdekelünk: hogy ki a hozzád folyamodók kérését teljesíted, őket soha el nem hagyva, az örökkétartó jutalmakra vezesd. A mi Urunk...

℟. Amen.

Mikor az ének elkezdődik, a fölszenteltet a segédkező püspökök fejükön mitrával végigvezetik a templomon és ő áldást oszt. A fölszentelő mitra nélkül helyén marad az oltárnál. Mikor a fölszentelt visszaérkezik székéhez, ismét leül az ének végéig. A segédkező püspökök leteszik mitráikat és a fölszentelő mellett állnak.

Az ének végével a fölszentelő mitra nélkül a

fölszentelt jobbján, a szék mellett állva énekelni kezdi a következő Antifonát, amelyet az énekesek folytatnak.

Firmétur manus tua, et exaltétur dextera tua: justítia et judícium praeparátio sedis tuae. ℣. Glória Patri, et Fílio, et Spíritui Sancto. ℟. Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in saecula saeculórum. Amen.

Erősödjék meg a Te kezed, magasztaltassék föl a te jobbod. Jog és igazság a te széked alapja. Dicsőség az Atyának, Fiúnak és Szentléleknelk. Miképen kezdetben vala, most és mindörökön örökké. Amen.

Megismétlik az Antifonát, azután a fölszentelő mondja:

℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Dóminus vóbiscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Uram, hallgass az én könyörgésemre.

F. És az én kiáltásom jusson elődbe.

Az Úr veletek.

F. És a te lelkeddel.

Orémus.

Deus, ómnium fidélium pastor et rector hunc fámulum tuum, quam Eccléssiae tuae praeésse voluísti, propítius réspice: da ei, quae-

Könyörögjünk.

Isten, minden hívő pásztora és vezére, tekints kegyesen a te szolgádra, akit egyházadban elöljárónak rendeltél: add neki, kérünk, hogy

sumus, verbo et exémplo, quibus praest profícere; ut ad vitam, una cum grege sibi crédito, pervéniat sempitérnam. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

szava és példája váljék azoknak javára, akiknek elöljárója, hogy így a rábízott nyájjal egyetemben eljusson az örök életre. Krisztus, a mi Urunk által. *F.* Amen.

Ezután a fölszentelő lefödött fővel az oltár evangéliumi oldalán áll, mellette állnak a segédkezők mitra nélkül. A fölszentelt fölkel, mitrával és pásztorbottal az oltár közepéhez lép és az oltár felé fordulva, magát jobbja hüvelykével mellén megjelölve, mondja:

Sit nomen Dómini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et usque in saeculum.

Legyen áldott az Úr neve. *F.* Mostantól mind örökké.

Azután magára keresztet vetve mondja:

Adjutórium nostrum in nómine Dómini. ℟. Qui fecit coelum et terram.

A mi segedelmünk az Úr nevében van. *F.* Aki a mennyet és földet teremtette.

Ekkor kezeit fölemelve és összetéve, fejét meghajtva mondja:

Benedicat vos omnípotens Deus.

Áldjon meg titeket a mindenható Isten.

Mikor ezt mondotta a nép felé fordul és fölötte háromszor keresztet vetve megáldja, mondván:

Pa- ✠ ter, et Fí- ✠ lius, et Spíritus ✠ Sanctus. ℟. Amen.

Az Atya, ✠ a Fiú, ✠ és a Szentlélek. ✠ *F.* Amen.

Ekkor a fölszentelő mitráját feltéve az Evangélium oldalára áll, szemben az Epistola oldallal. Mellette állnak mitrával a segédkezők is. A fölszentelt az Epistola oldalán fölmegy az oltárhoz s ott fején a mitrával, kezében a pásztorbottal a fölszentelő felé térdet hajtva, énekli:

Ad multos annos. | Még számos éveket.

Ekkor az oltár közepére megy és ott, úgy mint előbb, térdet hajtva magasabb hangon énekli:

Ad multos annos. | Még számos éveket.

Végre a fölszentelőhöz lép és előtte ismét térdet hajtva megint magasabban énekli:

Ad multos annos. | Még számos éveket.

Ekkor a fölszentelő neki fölkeltében békecsókot ad. Ugyanazt teszik a segédkező püspökök, akik a fölszenteltet, miközben szent János evangéliumát KEZDETBEN VALA AZ IGE imádkozza, az ő oltárához kísérik, ahol levetkőzik.

P. Az Úr veletek. | *F.* És a te lelkeddel.

P. A szent Evangélium kezdete János szerint. | *F.* Dicsőség Neked, Uram!

Kezdetben vala az Ige, és az Ige Istennél vala, és Isten vala az Ige. Ez vala kezdetben az Istennél. Mindenek Őáltala lettek és Nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága. És a világosság a sötétségben világoskodik, de a sötétség azt föl nem fogta. Vala egy ember Istentől küldetve, kinek neve János vala. Ez bizonyságul jött, hogy bizonyságot tegyen a világosságról,

hogy mindnyájan higgyenek őáltala. Nem vala ő a világosság, hanem hogy bizonyságot tegyen a világosságról. Igaz világosság vala ez, mely megvilágosít minden e világra jövő embert. E világon vala és a világ Őáltala lett és a világ Őt meg nem ismeré. Tulajdonába jöve, de övéi be nem fogadták Őt. Amennyiben pedig befogadták Őt, hatalmat adá nekik, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, kik az Ő nevében hisznek, kik nem a vérből, sem a test ösztönéből, sem a férfiú akaratából, hanem az Istentől születtek. És az Ige testté lőn és miköztünk lakozék, s láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya Egyszülöttének dicsőségét, telve malaszttal és igazsággal.

M. Hála legyen Istennek.

A fölszentelő szintén, miután a fölszenteltnek békecsókot adott, csendben mondja: AZ ÚR VELETEK KEZDŐDIK A SZENT JÁNOS EVANGÉLIUMA KEZDETBEN VALA AZ IGE. Keresztet vet az oltárra és magára. Magát az oltár keresztje előtt meghajtva székéhez megy, ott levetkőzik, közben imádkozva a három babiloni ifjú énekét: Benedicite.

A fölszentelt a fölszentelőnek és a segédkezőknek köszönetet mond és egymástól búcsút véve valamennyien eltávoznak.

LITURGIA
Budapest, I., Krisztina-körút 127.